

Tóth Emese Boglárka¹ – Rózsavölgyi Bálint²: Az egyesületek alapítására és működésére vonatkozó szabályok legfontosabb változásai

Debreceni Jogi Műhely, 2012. évi (IX. évfolyam) 1. szám (2012. január) 59-66.

Az egyesülési jog tartalmát tekintve olyan jog, amely alapján természetes személyek, tevékenységük célja és alapítói szándéka szerint a jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei szervezeteket hozhatnak létre és működtethetnek.

A gyülekezési jog nélkül az egyesülési jog nem gyakorolható, de célja a gyülekezési gyakorlás szabadságán egyértelműen túlmutat.³

Az egyesületek alapításának és működésének szabályait az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (a továbbiakban: Etv.) a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 61-65. §-aival összhangban foglalta keretbe több mint 20 éven keresztül. A jogalkotó az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Civil törvény) megalkotásával a civil szektor működésének korszerűsítését, korábbi szabályozás hiányosságainak pótlását, és a tevékenységüket érintő szabályozások egységes szerkezetbe foglalását kívánta megvalósítani. Az új Civil törvény az európai uniós gyakorlatot is figyelembe véve foglalja össze az egyesülési jogra, és ez alapján létrejött szervezetekre vonatkozó általános és speciális szabályokat.

A következőkben az új szabályozás 2012. január 1. napjától hatályos, a korábbiaktól eltérő legfontosabb változásait kívánjuk összefoglalni.

Az egyesület fogalma, hatóköre

Magyarország Alaptörvénye I. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. A VIII. cikk (2) bekezdése alapján mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni.

Az egyesülési szabadság funkcionális értelemben garantálja a szólás, a lelkiismereti és a véleménynyilvánítási szabadságot is, mivel egyének adott csoportjának azt a lehetőséget biztosítja, hogy az általuk meghatározott célra valamilyen szervezetet hozzanak, vagy ne hozzanak létre, továbbá ahhoz csatlakozzanak, onnét kiváljanak, illetve a szervezet tevékenységében részt vegyenek, vagy attól tartózkodjanak. Az egyesülési jog alapján szabadon létesített szervezet vagy közösség kényszermentessége, önkéntessége garantálja egyúttal a meggyőződés, a szólás, a lelkiismeret és a véleménynyilvánítás szabadságát is.⁴

Az egyesület olyan, Magyarországon önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Az egyesület jogi személy.⁵

Ez a fogalom legnagyobb részben megegyezik a korábbi szabályozással, az új elem az, hogy a jogszabály rögzíti, hogy az egyesületet Magyarországon kell létrehozni.

A Civil törvény a civil szervezetek működésének földrajzi kiterjedése, a hatókör alapján különböző fokozatokat állapít meg:

- a) helyi: a működés területe a székhely (illetve telephelyek) településére vagy annak egy részére korlátozódik;
- b) területi: a működés kiterjedése a helyi kiterjedést meghaladja, de nem éri el az országos szint követelményeit;
- c) országos: a civil szervezet tevékenységeit legalább hét megyében egyenletes intenzitással végzi;
- d) nemzetközi: a civil szervezet több országban fejti ki tevékenységét.⁶

Az egyesület alapításának feltételei

Az egyesület alapításához az szükséges, hogy legalább 10 alapító tag az egyesület megalakítását kimondja, az egyesület alapszabályát elfogadja, ügyintéző és képviselői szerveit megválassza és az egyesület Magyarországon székhellyel rendelkezzen.⁷

A korábbi szabályozás nem támasztott olyan feltételt, hogy az egyesületnek Magyarországon kell székhellyel rendelkeznie, bár a gyakorlatban az egyesület külföldi székhellyel eddig sem kerülhetett bejegyzésre és nem is működhetett.

A Civil törvény 8. §-a egy korábban nem létező szabályt vezet be, ami az egyesületek önállóságát hivatott megerősíteni azzal, hogy minden egyesület saját maga rendelkezik nevével, címerével, logójával és minden a nevéhez kapcsolódó joggal, különös tekintettel a hirdetési, reklám és a tevékenység televíziós, rádiós valamint egyéb elektronikus technikákkal történő közvetítésével kapcsolatos jogokra. Az egyesület a hirdetési, reklám, illetve közvetítési jogokkal kapcsolatosan egy évnél hosszabb időre szerződést csak a legfőbb szerv külön felhatalmazása alapján köthet.⁸

Az egyesület tagsága, jogok és kötelezettségek

Az Etv. az egyesületek tagsága vonatkozásában alig tartalmazott rendelkezést. Ezzel ellentétben a módosított Ptk. ebben a témakörben részletes szabályokat rögzít az alábbiak szerint:

Az egyesület alapszabályában rendelkezni kell a szervezet nevéről, céljáról és székhelyéről, szervezetéről, a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról és feltételeiről.

Az egyesület alapszabálya az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését.

Az egyesület tagja

- a) részt vehet az egyesület tevékenységében és rendezvényein;
- b) választhat és választható az egyesület szerveibe;
- c) köteles eleget tenni az alapszabályban meghatározott kötelességeinek;
- d) nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását.

Az egyesület alapszabálya különleges jogállású tagságról (pártoló tag, tiszteletbeli tag) is rendelkezhet. A pártoló tag az egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt, a tiszteletbeli tagot az egyesület tagjai választják meg e tagságra. A különleges jogállású tagok az egyesület szerveibe nem választhatnak tisztségviselőt és az egyesületi szervek döntéshozatalában csak tanácskozási joggal vehetnek részt. Költségvetési szerv egyesület pártoló tagja nem lehet.⁹

A fenti szabályozásban újdonság, hogy a létesítő okiratnak kötelezően rendelkeznie kell a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról, feltételeiről. A korábbi szabályozás nem tartalmazta azt a kitélt, hogy az egyesület tagja nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását, illetve nem rögzített rendelkezéseket az egyesület különleges jogállású tagjaira vonatkozóan sem.

A legfőbb szervre vonatkozó új szabályok

Az egyesület legfőbb szerve a tagok összessége (közgyűlés) vagy a tagok által – az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton legfőbb szervként választott testület.

Az egyesület legfőbb szervét szükség szerint, de legalább évenként egyszer össze kell hívni. A legfőbb szervet össze kell hívni akkor is, ha azt a bíróság elrendeli, illetve ha azt a tagok legalább egytizede vagy az alapszabályban ettől eltérően meghatározott hányada - az ok és a cél megjelölésével - kéri. A legfőbb szerv ülése személyes részvétellel elektronikus úton is lefolytatható, ha a legfőbb szerv tagjainak személyazonossága az igénybe vett elektronikus úton megfelelően igazolható, dokumentálható és ennek lehetőségét és módját a létesítő okirat rögzíti.¹⁰

Az egyesület legfőbb szervének hatáskörébe tartozik:

- a) az alapszabály megállapítása és módosítása;
- b) az éves költségvetés, illetve a beszámoló elfogadása, ha törvény eltérően nem rendelkezik;
- c) az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának elfogadása;
- d) az egyesület más egyesülettel való egyesülésének, szétválásának vagy feloszlásának kimondása;
- e) az ügyintéző és képviseleti szerv tagjainak megválasztása és visszahívása,
- f) döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket az alapszabály a legfőbb szerv kizárólagos hatáskörébe utal.¹¹

Az egyesület éves költségvetésének megállapítását, a számviteli beszámoló elfogadását és az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának megtárgyalását az alapszabály - a legfőbb szerv helyett - a szervezet más szervére bízhatja.

Az egyesület szervei határozatképesek, ha tagjainak több mint a fele jelen van, az alapszabály azonban ennél nagyobb jelenléti arányt is megállapíthat. Az egyesület szervei határozataikat a jelenlévők szótöbbségével hozzák mindazon kérdésben, amely tekintetében az alapszabály a szótöbbség magasabb arányát nem írja elő.

Ha az egyesület szerveinek ülése nem határozatképes, megismételt ülést kell tartani. A megismételt ülés legkorábban a határozatképtelen ülést követően, későbbi időpontra hívható össze. A megismételt ülés a legfőbb szerv esetében a megjelent tagok számától függetlenül, egyéb egyesületi szerv esetén pedig az általános szabály szerint határozatképes.¹²

A felsorolt rendelkezések több újdonságot is tartalmaznak. Az Etv. szabályozása szerint a legfőbb szervet elegendő volt öt évente összehívni, a rendkívüli ülés összehívását pedig a tagok egyharmada kezdeményezhette. A legnagyobb novum mégis az ülésen való részvétel elektronikus úton történő megvalósításának lehetősége, ami a korábbi szabályozásból – egyértelműen a jogszabály keletkezésekor lévő technikai állapotra tekintettel – hiányzott. Az Etv. a legfőbb szerv hatáskörén belül konkrétan nem nevesítette az ügyintéző és képviseleti

szerv tagjainak megválasztását és visszahívását, bár a kialakult bírósági gyakorlat ezeket egyértelműen a legfőbb szerv hatáskörébe sorolta. Az előző szabályozáshoz képest újdonság továbbá, hogy a jogszabály az egyesület szerveinek határozatképessége, és határozathozatala vonatkozásában is állapít meg szabályokat, illetve az egyesület valamennyi szerve esetén kötelezővé teszi megismételt ülés tartását abban az esetben, ha az eredetileg meghirdetett ülés határozatképtelen.

Az ügyintéző és képviseleti szerv

A módosított Ptk. 62. §-ának (5) bekezdése az Etv. 8. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat kibővítette az alábbiak szerint:

Az egyesület ügyintéző és képviseleti szervének tagja az lehet,

a) aki legalább korlátozottan cselekvőképes, kivéve, ha a cselekvőképességét a bíróság a képviseleti joggal érintett ügycsoportban korlátozta

A korábbi normaszöveg jelentős részben változatlan maradt, azonban a jogalkotó a régi szabályok mellé további konjunktív feltételként támasztotta, hogy az ügyintéző és képviseleti szerv tagja legalább korlátozottan cselekvőképes legyen feltéve, hogy cselekvőképessége nem a képviseleti joggal érintett ügycsoportban korlátozott.

Az egyesület gazdálkodása

A Civil törvény 17. §-a az előző szabályozással összhangban rögzíti, hogy civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység folytatására nem alapítható. Újítást tartalmaz a törvény 18. §-a, ami szerint az egyesület tevékenységét megkülönböztethetjük aszerint, hogy alapcél szerinti vagy gazdasági-vállalkozási tevékenységről van szó.

A Civil törvény 2. §-nak 7. pontja szerint elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet azon szervezet, amelynek éves összes bevétele hatvan százalékát eléri vagy meghaladja a gazdasági-vállalkozási tevékenységéből származó éves összes bevétele.

Amennyiben az adóhatóság megállapítja, hogy a civil szervezet éves összes bevétele hatvan százalékát eléri vagy meghaladja a gazdasági-vállalkozási tevékenységéből származó éves összes bevételét, mérlegelés nélkül köteles a civil szervezettel szemben törvényességi ellenőrzési eljárást kezdeményezni a törvényességi felügyeletet végző ügyészségnél.¹³

Az egyesület megszűnése

Az egyesület megszűnésére vonatkozó rendelkezések a korábbiakhoz képest merőben új szabályokat tartalmaznak.

A Ptk. 64. §-ának (1) bekezdése szerint az egyesület megszűnik, ha

a) a legfőbb szerv döntése alapján átalakul,

b) a legfőbb szerve a feloszlásáról határoz,

c) a bíróság feloszlátja,

d) a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti vagy megállapítja megszűnését,

e) a fizetéseképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti, és az egyesületet a nyilvántartásból törlik.

Amennyiben a megszűnés oka az, hogy a legfőbb szerv a feloszlásáról határozott akkor végelszámolási eljárást, a bíróság általi feloszlítás, megszüntetés, vagy megszűnés megállapítása eseteiben pedig kényszer-végelszámolást kell lefolytatni. A legfőbb szerv nem dönthet az egyesület feloszlásáról, ha az egyesülettel szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt vagy az egyesület fizetéseképtelenségét a bíróság megállapította.

Az egyesület alapszabálya vagy törvény eltérő rendelkezése hiányában a megszüntetett egyesületnek a hitelezői igények kielégítése után megmaradt vagyona a civil szervezetek támogatására való felhasználás céljából a Nemzeti Együttműködési Alapot illeti meg. A vagyon felhasználásának módját a Civil Információs Portálon nyilvánosságra kell hozni.¹⁴

Nóvum, hogy az egyesület átalakulással – jogutóddal – megszűnhet, de a legfontosabb változás mégis az, hogy a bíróság a civil szervezetet fizetéseképtelensége esetén is megszüntetheti. A Civil törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.), valamint a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) hatályát a jogszabályban foglalt eltérésekkel kiterjeszti a civil szervezetekre.

A következőkben a cégekre és a civil szervezetekre vonatkozó szabályok közötti legfontosabb különbségekről ejtünk néhány szót:

A civil szervezet végelszámolására irányuló kérelmet a végelszámoló által aláírt papíralapú, illetve a cégnek nem minősülő szervezetek nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben elektronikus útra kötelezett civil szervezetek esetén elektronikus nyomtatványon kell előterjeszteni. A végelszámolással összefüggő nemperes eljárásokban a civil szervezet esetében annak székhelye szerinti törvényszék jár el.

A bíróság a végelszámolás megindításáról végzést hoz, melynek közzétételéről a bíróság a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott nyilvántartás útján gondoskodik. A végelszámolás elrendelésekor a nyilvántartásban a „v. a.” toldatot fel kell tüntetni.

A civil szervezetek vonatkozásában a cégektől eltérően egyszerűsített végelszámolási eljárás lefolytatásának nincs helye.¹⁵

A végelszámolás (kényszer-végelszámolás) közzétételét követően a civil szervezetnek haladéktalanul el kell különítenie az eljárás költségeinek fedezetét.

Abban az esetben, ha a legfőbb szerv döntött a feloszlásról, akkor a már megindult végelszámolás során az egyesület legfőbb szerve dönthet a továbbműködésről, amely esetben - a végelszámolási eljárás már felmerült költségeinek megtérítése mellett - a bíróság megszünteti az eljárást és törli a nyilvántartásból a „v. a.” toldatot.

Ahol a Cstv. a gazdálkodó szervezet vezetőjét említi, azon az egyesület ügyintéző és képviselő szervét, ahol Céglépcsőt említi, ott a civil szervezetek vonatkozásában a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott nyilvántartását kell érteni, az adós cégjegyzékszám helyett pedig a civil szervezet nyilvántartási számát.

A bíróság a civil szervezet fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha a civil szervezet szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő 60

napon belül sem egyenlítette ki vagy nem vitatta, és az ezt követő hitelezői írásbeli fizetési felszólítására sem teljesítette (szemben a cégekre vonatkozó 15 nappal).

Civil szervezet esetében fizetéseképtelenség nem állapítható meg, ha a civil szervezet nem vitatott vagy elismert tartozását meghaladóan állami vagy önkormányzati szerv felé nem vitatott vagy elismert követelése áll fenn költségvetési támogatási jogviszony keretében.

A Cstv. 27. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti esetekben a bíróság a civil szervezet kérelmére a Cstv. 26. § (3) bekezdésének alkalmazása – miszerint a tartozás kiegyenlítésére legfeljebb 30 napos határidőt engedélyezhet cégek esetében a bíróság – helyett legfeljebb kilencven napos fizetési haladékot adhat, és egyben reorganizációs terv készítését rendeli el. A bíróság a fizetéseképtelenséget megállapítja, ha a civil szervezet a határidő leteltekor a reorganizációs tervet nem nyújtja be, vagy ahhoz nem csatolja a hitelezőkkel kötött megállapodást az adósságok rendezéséről, továbbá a vagyonihiány és forráshiány megszüntetésére a civil szervezet legfőbb szerve által hozott döntéseket.¹⁶

A cégeknél már „megszokott” módon a civil szervezet csődeljárása vagy felszámolása esetén a „cs. a.” vagy a „f. a.” toldatot, az eljárás megindítását, elrendelését és az említett eljárások jogerős befejezését a nyilvántartásban is fel kell tüntetni. A nyilvántartásba be kell jegyezni továbbá a vagyonfelügyelőre vagy felszámolóra vonatkozó adatokat is.¹⁷

Közhasznúsági szabályok

A jogalkotó a megszűnés szabályai mellett a közhasznúságra vonatkozó rendelkezésekben vezette be a legtöbb újítást. A legszembeűnőbb módosítás az, hogy a közhasznúság rendszerét a korábbi kétfokozatúról egyfokozatúra változtatta.

A Civil törvény meghatározza, hogy milyen szervezet lehet közhasznú. Közhasznú szervezetté minősíthető a Magyarországon nyilvántartásba vett – létesítő okiratában megjelölt közfeladat teljesítésére irányuló – közhasznú tevékenységet végző szervezet, amely a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez megfelelő erőforrásokkal rendelkezik, továbbá amelynek megfelelő társadalmi jelentősége kimutatható, és amely:

- a) civil szervezet (ide nem értve a civil társaságot), vagy
- b) olyan egyéb szervezet, amelyre vonatkozóan a közhasznú jogállás megszerzését törvény lehetővé teszi.¹⁸

A Civil törvény 2. § 19. pontja szerint közhasznú tevékenység minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

Az új jogszabály rendelkezései szerint az egyesületnek megfelelő erőforrással és megfelelő társadalmi jelentőséggel kell bírnia a közhasznú jogállás megszerzéséhez.

A közhasznú nyilvántartásba vételre irányuló kérelmet előterjesztő egyesületnek két egymást követő lezárt üzleti évben meg kell felelnie a törvény 32. §-ában foglalt követelményeknek, amelyet a bíróság a nyilvántartás és a nála letétbe helyezett beszámoló adatai alapján állapít meg.

Új szabály a Civil törvény 32. §-ának (6) bekezdésében foglalt rendelkezés, ami a nyilvántartást vezető bíróságok számára többlet feladatot állapít meg, miszerint a kötelezően letétbe helyezendő beszámoló adatai alapján minden letétbe helyezés alkalmával a közhasznú

jogállás nyilvántartásba vételére illetékes szerv megvizsgálja a feltételek teljesülését, amelyek ha nem teljesülnek, a szervezet közhasznú jogállását a bíróság megszünteti és az erre vonatkozó adatot a nyilvántartásból törli.¹⁹

A Civil törvény a közhasznú szervezet tisztségviselői vonatkozásában is változásokat rögzít, mivel kimondja, hogy:

Nem lehet a felügyelő szerv elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az a személy, aki

- a) a legfőbb szerv, illetve az ügyintéző és képviselői szerv elnöke vagy tagja (ide nem értve az egyesület legfőbb szervének azon tagjait, akik tisztséget nem töltenek be) ,
- b) a közhasznú szervezettel a megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,
- c) a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásából részesül – kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján a létesítő okiratban foglaltaknak megfelelően nyújtott alapcél szerinti juttatást –, illetve
- d) az a)–c) pontban meghatározott személyek közeli hozzátartozója.

Összefoglalás

Az új jogszabály célja egy átfogó szabályozás megalkotása volt, amely biztosítja az Alaptörvény által deklarált alapjog lehető legteljesebb érvényesülését. Ezen cél érdekében a jogalkotó a Ptk.-ban rendezett főbb anyagi jogi szabályokon túlmenően az egyesületet érintő egyéb szabályokat a Civil törvénybe helyezte. Zárójelben jegyezzük meg, hogy az alkotmányos alapjogot szabályozó Civil törvény egyszerű többségi szavazattal elfogadott jogszabály, míg az Etv. minősített (kétharmados) törvény volt.

A Civil törvény egyik legjelentősebb újításának minősül a már nem működő szervezetek bíróság általi törlése, melyhez a csőd-, a felszámolási- és a végelszámolási eljárás – a gazdasági társaságok analógiájára – civil szervezetekre történt kiterjesztése teremt új alapot. Ezen jogintézmények specifikus alkalmazásával rendeződik a civil szervezetek tartozási problémáinak kezelése, valamint egyértelmű keretet nyertek az egyesületek megszűnése esetén lefolytatandó eljárások.

A közhasznúság újragondolásával, a minősítés egyfokozatúvá tételével a jogalkotó eltörölte a gyakorlatban kiüresedett kiemelkedően közhasznú státuszt, helyette a nyilvánosság garanciájának erősítése és a ténylegesen tevékenység alapú minősítés mellett meghatározta a közhasznú jogállás megszerzéséhez és annak megtartásához szükséges feltételeket, illetve azok folyamatos ellenőrizhetőségét.

¹ Bírósági titkár, Hajdú-Bihar Megyei Bíróság

² Bírósági titkár, Debreceni Ítéltábla

³ Petrétai József: Az egyesülési jog alkotmányos megközelítése

⁴ 22/1994. (IV. 6.) AB határozat

⁵ 1959. évi IV. törvény 61. § (1) bekezdés

⁶ 2011. évi CLXXV. törvény 2. § 13. pont

⁷ 1959. évi IV. törvény 61. § (3) bekezdés

⁸ 2011. évi CLXXV. törvény 8. §

⁹ 1959. évi IV. törvény 62. § (1)-(4) bekezdés

¹⁰ 1959. évi IV. törvény 63. § (1) és (2) bekezdés

¹¹ 1959. évi IV. törvény 63. § (4) bekezdés

¹² 1959. évi IV. törvény 63. § (5)-(7) bekezdés

-
- ¹³ 2011. évi CLXXV. törvény 23. §
¹⁴ 2011. évi CLXXV. törvény 6. §
¹⁵ 2011. évi CLXXV. törvény 9. § (4) bekezdés
¹⁶ 2011. évi CLXXV. törvény 10. § (5) bekezdés
¹⁷ 2011. évi CLXXV. törvény 10. § (7) bekezdés
¹⁸ 2011. évi CLXXV. törvény 32. § (1) bekezdés
¹⁹ 2011. évi CLXXV. törvény 32. § (6) bekezdés